

A splendida, subrufa, & dum aliter facile exhumidatur odore, subuiscosa, & gustu amarissima. Effectum autem duplicem habet. Si enim bibatur & deglutatur, uentrem soluit, et purgat putredinē, & choleram & phlegma deducit. cum oxymelite datum. 3. ij. stomachicis & hepaticis magnū adiutorium est. Alij post cœnā bina uel trina grana sicut ciceris magnitudine deuorant. qm̄ corpus procurat, & escas non corrumpit. & si sitis fuerit, extinguitur, qn̄ triueris cum succo caulium, & feris ad ciceris magnitudinem. Alij miscent colocynthidos interiora & scammoniam, & dant ad typos, uel ad uarias infirmitates. Si uero corpus extrinsecus illiniatur, efficaciter stringit.

De amylo.

Amylum omnibus notum est. est enim quasi medulla frumēti, quod infunditur in sportellam, & cum pressura colatur. cuius est optimum quidem, recentissimum & candidum & leue & sine ullo acrore uel lutofo aliquo aut inquinoso odore. Potest autem leniter stringere. propter quod collyrijs ad lachrymam facientibus miscetur. & ad profluuium uentris prodesse comprobatur.

De alumine.

B Alumen dicitur rotundum, & scissum, & liquidum. Inuenitur autem omne alumen in insula quæ Melos dicitur, sed & in Aegypto, & in Macedonia, & pluribus locis. Verum est optimum scissum alumen, quod Græce schiston dicitur, quicq; illius rotundi ueluti flos est. Hoc igitur simile est albis capillis uexatis, & quodam modo carminatis. Liquidum deinde quod est læue, perlucidum, & aliquid in summo in modum floris quasi lactis habet, quod ipsum probamus siccum ad dulcorem. Syncerum autem si sit, non inficitur ab illo. Rotundum eo quod est subalbidum, & aliquo pallore uelut pinguenatum, fragile, mūdum. & colorem mutat asperso succo quem diximus. potest autem omne alumen uehementer stringere.

De auripigmento & psilotro.

Auripigmentum, quod aliqui arsenicum dicunt, naturale est. Intrinsicum colorem habet aureum. quod cōminutum in laminas tenues comminutas funditur: quod in modum auri refulget. inuenitur in montibus Asiæ, & Armeniæ, Ponticæ, & Cappadociæ. Verum est quod de Amisia & Disponto affertur, hoc enim laminas habet latiores, & optimum est, & syncerissimum & aurigeno colore limpidissimum. Vires quoq; habet sicut ignis, q̄ urere possit, & alienationes consumere. si cum calce uiua mistum fuerit & corpori illinitum, pilos tollit. Vnde Græce hæc ipsa mixtura psilotrum dicitur, latine acilea nuncupatur.

De aphronitro.

C Aphronitrum optimum est quod est leuissimum, candidissimum, latum & fragile. potest enim & calefacere, & cum aliqua mordacitate relaxare, & omnes sordes de corpore abstergere.

De alofardio.

Alofardium est ueluti pinguamē quod aquis supernatat, stantibus prout stant alia, colore croceato, cuius optimum est quod nullo fallimine colligitur: hoc enim coloratissimum est, & cum aliqua pinguedine, aquosum, & penē putridum. Potest igitur acriter & incidere, & calefacere, & quasi sal aliena consumere. Item collyria & malagmata colorare.

De alcimonio.

D Alcimonium species habet duas. uidetur autem siccum & liquidū. aliqui aiunt utrunq; lachrymam esse arboris quæ in Iudæa & alijs locis nascitur. Alij quidē certius ueluti pinguamen stagnorum esse dicunt, ualde glutinosum & in se cohærens, & aquis palustribus supernatare. hoc igitur in scapulis pusillis attrahi, & imponi, & impletis scaphis non aliter præcidi, & sic in terra expositum siccari. Et hoc ipsum maxime in Iudæa & alijs locis fieri. Liquidum autem quod in Babylone & Zacintho colligitur circa quosdā lacus. Est igitur siccum asphaltum, quod est optimum, frigidissimum, & colore rufo ueluti purpura splendens. quod autē nigrescit, pice adulteratur liquida, deinde quod est lucidum & glutinosum, utrunq; odore grauissimo. Vires autem habet uiscidas, & efficaciter relaxantes.

De aphroselino.

Aphroselinum in Aegypto tantummodo inuenitur. quod ita creatur, ros cœlestis positus ad Lunæ claritatem in specie lapidis, quem specularem uocamus, coagulatus stringitur. unde & nomen sumpsisse uidetur. Cuius eligimus quod est colore cœruleo & lucido. potest autem omnia uitia capitis potatum emendare: & cephalalgicis & epilepticis utiliter prodesse.

De argemone & eupatorio.

Argemone herba est pluribus nota, cuius uires faciūt contra uenena ad diuersas compositiones. Huius igitur radicem Græci eupatorium dicunt, & est diuretica ualde.

De apio.

Apium herba est, quæ in hortis nascitur, omnibus nota, & cuius semen facile nouerunt. magis tamen ad medicinam aptum est. Mittitur autem in purgatorijs, & in antidotis. Est autem uiribus acrius, & excafactorium, & diureticum certum.

De aniso.

Anisum optimum est Creticum, deinde Aegyptium. Gallicum incertissimū. uerūtamen habet uires

uires relaxantes, & excalfactorias, & diureticas, & ad usum idoneas. Et est semen eius simile cucurbitæ. de nutrientibus, si bibatur lac prouocat, & auget, odore eius suauis.

De agarico.

Agaricum ab arboribus excrefcit, prout tubera uel boleti. & est fractu leue, et quasi uanum. est pallidum ualde, & aspectu subrubrum. penitus subalbidum, non dissimile fuffuri. gustu initio uidetur dulce, sed ex lento euadit amarissimum. Quod autem est optimum, in Ponto maxime inuenitur. quod autem in alijs locis nascitur, multum est ineptius. Vires autem habet acriter relaxantes, & uenenosis morsibus & potibus resistentes. sic & uentrem purgat aliquatenus. & choleram & phlegma deponit. Ideo nec dolorem, nec uomitum facit.

De absinthio.

Absinthium omnibus notum est. & Santonicum, tam Gallicum & marinum quã Ponticum: quod ipsum ex omnibus notum est. hoc. n. & in succu redigitur contusa tota herba. & succus eius expressus siccatur. uel in aqua usq; ad tertias decoquitur. & sic ipsa aqua recocta, in mellis redigitur spissitudinem. Vfus quoq; & uires absinthij, & qd lumbricos expellit, nemo ignorat.

De amurca, uel fece olei.

Amurca fax est olei quando premitur, nigra & aquosa. quæ coqui solet in mellis spissitudinẽ, cuius est optima quæ de recenti coquitur. & sic uenustatem accipit. Vires habet stypticas, ualde propinquas ei quod in emplastris inuenitur, & in alijs multis compositionibus.

De aristolochia.

Aristolochia est rotunda. & hoc ipsum quod non est uetustum & graue, siccum, & quodã modo spissum, & gustu amarum, in emplastris mittitur, & caua uulnera comprehendit & replet. ad uiperarum morsus, & ad alia uenena intrinsecus facit.

De aconito.

Aconitum herbula est, quæ folia habet à sua radice duo uel tria similia cucumeri, & thyrsulum non altum, radicẽ oblongam, & ad unũ magis tenuiorẽ & minutiorem. spẽm et colores ad similitudinẽ scorpionis pusilli sine pedibus. Vires autem habet q̃si thapsia. & ualde uenosa esse dicitur.

De artemisia.

Artemisia herba est subtilis absinthio. sed p̃ omnia uastior. i. folijs latior, ramis altior & fortior, sed aspectu & colore humidis. Põt autem relaxare, mēstrua & urinã prouocare, & partum expellere.

De asparago.

Asparagus, & semen & radix eius urinam prouocat. potest duritiem relaxare. Vires habet aliquatenus calefactorias, & diureticas.

De amygdala.

Amygdala est & suauis & amara. & utraq; uiribus styptica. magis tamen sunt in usu medicinae & aptiores amara, eo quod subtiles magis.

De anagallide.

Anagallis est herba quæ nascitur in locis humidis. & ipsa species habet duas. etenim una caruleo flore, altera quasi roseo. uerum utraq; sunt in reliquo similes. Sunt autem thyrsulo humili, folijs mollibus & pusillis & quasi rotundis, habentes circa ramulos suos radículas minutas & subdulces, uiribus stringentes. Efficacior quidem est illa carulea quæ in emplastris mittitur. & succus illarum cum melle Attico ad oculorum facit claritatem.

De ami.

Ami semen est æthiopicum, cymino minutius quidem, & exalbuis, & quodam modo spissum. Cuius optimum est quod est recens, & non fuffurosum. Vires habet acres, & excalfactorias, & relaxantes. unde prorsus inflationem sedat, & urinam & menstrua prouocat.

De ardacha.

Ardacha nascitur in Gallia, locis humidis, circa calamos, quibus adhæret. & est spuma quæ est in specie spongiæ, consimilis halcyonio. sed asperior, & sicciior, & leuis ualde. Vires habet acres, & in modum ignis excalfaciens. & si corpus de ea fricemus, cum magno calore punctiois densat, & anthemata facit.

De amomo.

Amomum genus est herbae odoratissimæ, quæ ramulos habet duros & siccos, uirgulis assimiles, colore subrufo: circaq; folia habet iuncta, & copiosa, & in speciem racemorum implicata. flos eius, quasi uiolæ. tota gustu acriter excalfaciens. Cuius etiã optimum dicitur Armenium. sequitur Ponticum, quod ipsum asperius est & durius. Nam de Media, omnium est inertissimum, eo qd locis humidis nascatur. Vires autem habet omne amomũ calefacientes & siccantes. Eligere in debemus quod ab una radícula omnes suos ramulos excrefcientes, & integros habet folijs & floribus, qualiter diximus. Item reprobare debemus quod gummi conglutinatur coniunctum cum amomo aut amomide herba quæ est assimilis. sed caret odore, & flores habet origano similes.

De asaro, id est bacchare.

Asarum radícula est minuta, & nodosa, & transversa, suauiter olens, quæ & in Gallia & in Phrygia

A Phrygia inuenitur. Verum optimum aſarum Ponticum, & huius quod eſt recentiſſimum. Vires autem habet excaſciantes, & cum acrimonia relaxantes. unde & urinam, & mēſtrua prouocat, & totum corpus calefacit cum oleo, & uino iunctum atq; læuigatum.

De acoro.

Acorus herba eſt, quæ & thyrfum emittit, & folia iridi ſimilia, lata, & oblōga, & exalbida, & in ſummo extenſa, & acuta, quali gladius: florem aureū habet, radicē quoq; implicatā, & nigriorem, q̄ iris habet, nodofam, & guſtu acrem, & aliquatenus ad odoratū. Semē plenum, ſpiſſum, integrū, & ipſum odore ſuaui perſtringitur, quō & meu. & per omnia eſt efficacius, & magis excaſciant. & intra ſplenem uidetur conſumere potum. & ſuccus radicis illius claritatem oculis facit mirifice.

De auena.

Auena creſcit in ſegetibus: & eſt tota ſimilis folijs, & culmo frumento: ſed fructu differt. Hæc igitur uires habet efficaciter relaxantes, & ad omnem tumorem facientes.

De portulaca.

Portulaca omnibus nota eſt. Ea uiſcida ſtringit. proprie tamen, maſticata dentium offenſam, quæ ab immaturis fit, quam Græce hæmodiam dicimus, ſanat.

B *De aſphodelo.*

Albus, qui dicitur aſphodelus, naſcitur in molli terra: & habet folia ſimilia porro capitato, & circa terram diſfuſa. thyrfum lenem, rotundum, & oblongum: in ſummo ramulos excreſcentes, habentes florem exalbidum, fructiculum nigrum, radices quoq; oblongas, & rotundas, quæ ſunt potentiores. Combustæ enim & in cinerem redactæ alopeciam emendant, & albidas maculas. Item coctæ aqua ipſa bibita renibus dolentibus prodeſt. urinam & mēſtrua prouocat: & ad tuſſim ueterem facit. nam tuſa & impoſita duritiem emollit.

De abrotano.

Abrotanum omnibus notum eſt, & amaritudine, & acrimonia ſua: ſimiliter ut abſinthium proſcit. ſic & lumbricos expellit.

De anetho.

Anethum uires habet acres & excaſciantes, & diureticas, aptas & idoneas rurfus ad infrigidationes omnes inteſtinorum.

De gramine, quæ dicitur agroſtis.

C Agroſtis herba eſt, quæ in campis naſcitur: & habet folia quali auena puſilla, & ueluti uinculis in terra repentia, nodofa, radículas quoq; longas, ſpiſſas, nodofas, quæ faucium uulnera glutinat: potata urinam prouocat. Canes etiam quando uolunt purgari, hanc herbam manducant.

De armeanio.

Armeanium uel minium optimum dicimus, quod eſt leue, æquale, cæruleum, fragile, ſine lapillis. Vires habet chryſocollæ, & tamen inferiores: proprietate genas ſiccant, & nutrit palpebras.

De halofachne.

Halofachne eſt ueluti ſpuma maris, quæ in petris inſidet & remanet. Vires habet quali ſal, & omne nitrum.

DE BDELLIO.

Bdellium lachryma eſt arboris, quæ in Arabia naſcitur: quod in modum reſinæ manat. optimū eſt quod perlucet cum aliqua pinguedine prout chryſocolla: & guſtu eſt amarum, mundum: & nihil in ſe ſordidum aut alienum habet: molle, & ab igne odorem ſuauiem emittit. Poſt tamē pernitus & in inſtanti excaſciant, durities neruorum emollire, & ſtricturas relaxare, & ea quæ ſine collectione habet euaporare. Sed & adulteratur gummi ipſius, quod guſtu & ſapore deprehendimus: amittit enim ſuam mordicationem.

De balauſtio.

D Balauſtium flos eſt ſyluatici maligranati: cuius floris aliqua ſunt ſpecies. Inuenitur autem & album, & purpureum, & ſimile roſæ: & quidem ipſum uires eaſdem cytinis habet.

De butyro.

Butyrum fit ex lacte bubulo & ouillo. eſt autē optimū ouillū, quod colore ſubruffo, & amplius eſt pingue: quod ita conticit. Emittere. n. in cupulam longā: & cū uirga, quæ habet in capite rotulam, quæ intra cupam capere poſſit, agitatur diuſſime hoc ipſum lac. & fit ut quod eſt illius pinguiſſimū ſupernatet: quod colligitur, & in uaſculo reponitur. Optimū eſt ergo butyrum, quod eſt pinguiſſimum, & ex ouillo lacte eſtate factum. Vires autem habet leuiter relaxantes. unde ad uulnæ dolores, & tumores, & loca neruoſa, & delicata, & ſiccitatem pulmonis proprie uidet facere.

De batrachio.

Batrachium herba eſt in modum cicutæ ſimilis coriandro uel apio areſcens ueluti ferula: & in ſummo florem habet aureum & ſplendidum ualde: & radices ſubalbidas & longas. naſcitur in locis humidis. Vires habet cauſticas, & exulcerantes.

De bryonia.

Bryonia herbæ radix eſt plerunque habens uarietudinem rapæ, & longitudinem paſtinacæ.

Spurij.

Lλ

Viribus

GALENO ATTRIBVTVS LIBER

Viribus acris, & calfactoria: propter quod oleum, in quo est cocta, ad acopa, & malagmata facit naturaliter, nascens in plurimis locis.

De bulbo erratico.

Bulbi erratici flos est rufus, & odoratus. Cuius est optimus, quod longitudinem & æqualem habet uastitudinem, & nimiam uastitudinem: in summo ueluti apicem abijcientem. recens & aspectus, prout succinum perlucens, & ad tactum non humidus: & ad gustum linguam submordens: & saluam diu multumq; inficiens. huiusmodi enim erit optimus: licet cornetum, licet sium, uel ægæum, uel selgiū, uel Syriacū, & Cyrenaicum, & Centuripinū Siculumq; appellemus, uel siquid est aliud, à suo tactu aliter cognominatur. Vires autem habet omne crocum leuiter stypticantes: mitigat enim omnes dolores commistum collyrijs, antidotis, & alijs quampluribus compositionibus. Verum adulteratur oleo rosaceo perunctum: atq; de fructu læuigata cum ea spuma argenti, aut molybdæna, aut lapide sparto: sed dignoscitur: aliquid enim tactu bulluastrum inuenitur. odor situosus & terrenus: & de fructu, austerus occurrit: & est entissimus.

DE CADMIA.

Cadmia fit in metallis ubi æs, cuprū & argentum, coquitur & conflatur, qñ prima terrea pressa sunt. Nam quod est terreū, coctura ipsa separatur. & quasi fuligo lateribus & cameris ex ipsa plenitate furnorū agglutinatur. & sic tempore crassatum, & in speciem lati lapidis induratū auellitur. Est ergo optima cadmia, & quasi prima, quā Græci botrytin appellat: quæ extrinsecus, quasi racemulos habet, & intrinsecus subuirdicat. Secunda, quā onychiten appellamus. Tertia ostracitis, quæ est tenuissima, & aspectu teste assimilis. Omnis tamen cadmia styptica est, & uehementer stringere potest. propter quod collyrijs miscetur, et uulnera sordida expurgat, & ad cicatricem perducit.

De cerusa.

Cerusa sic fit. Acetum acerrimum funditur in amphoram, ut faciat quasi dimidiā: deinde plumbum dilatatum, & extenuatum super acetum suspenditur. & sic ipsa uicet remissa in soluto plumbum in amphora, ueluti fæx sublider: quam fæcem de limpido aceto læuigamus, & in Sole siccatam terimus. & ex aqua tam diu lauamus, ut nihil habeat asperum. & læuigatā aquam in Sole siccamus. Cuius est optima, quæ est candidissima, & non grauissima, & quæ lingua non denigratur. Vires autem habet stypticas: sed ex aqua, & uino potata, uenenosa esse dicitur.

De chitran.

Chitran lacticinium est quamplurimarū arborum: omnibus notum est: cuius quasi optimū eligimus, quod est candidum, & mundum, & glutinosum. prestat autem, quod & dragantum facere dicimus.

De chalcitide.

Chalcitis gleba est naturalis, quæ est in Cypro insula: quæ in metallis inuenitur, colore subaureo: intus uenas habens diffusas prout alumen scissum, & in modum stellarum fulgētes. Cuius est optima, quæ est recentissima, & mundissima, & æqualiter fragilis. Potest igitur sine mora uehementer stringere. Vnde ad profluuium sanguinis, humoris, & uentris, habetur utilissima.

De como.

Comum herba est omnibus nota: cuius semen est simillimum aniso: & ad usum medicinalē colligitur: refrigerat autem & stringit. Sed & succus illius expressus seruatur, nam & ipsum eadē prestat: uerum optimum comum habetur Creticum.

De castorio.

Castorium animalculum quadrupes: & qui castor appellatur, testiculus eius est: quod partim in aqua, partim in terra uiuit, & circa aliqua flumina capitur. Verum optimum castorium est ponticum. hoc enim plenissimum inuenitur: & cohærentibus suis testiculis positum, siccum colore cereo: odore grauissimo. potest igitur firmiter excalfacere, & relaxare, & sic elimare longinqua uitia neruorum, quæ nimis doloribus contrahuntur.

De chalcantio.

Chalcanthū in metallis inuenitur. Cuius est, quod naturaliter foditur. Cuius quoq; optimū dicimus, quod est colore cœruleo potius q̄ pallido. Et aliud, quod ex hoc quidem fit. admista. n. aqua copiosa coquit in plumbeo uase satis amplo. & sic ex partibus copiosis instanter cōpositis ueluti lamina insequunt. post quod ipsum chalcanthū in glebulas dispartitū spartitoris agglutinatur. Verum est optimum, quod est colore prout diximus cœruleo, graue, mundum, perlucidū, & uiscide stringere potest.

Item de chalcantio.

Chalcanthum in metallis fit. Quando enim æs remissum est, & purificatur, aqua frigida aspergitur subito, aut in fimo conficitur. Ipsum flos est in specie milij: & optimum est, quod est rotundum, graue, & aliquatenus splendidum, siccum, fragile si læuigetur. Adulteratur tamen scobe æris, quæ frangitur. Verum enim uero æris flos uires habet uiscidas, & stringētes: sic enim cicatrices deducit, & factas in gulis extenuat.

De crocomagmate.

Crocomagma fit expressis aromaticis crocini unguenti. & est quasi gleba lata, & oblonga. Cuius optimum dicimus, quod croci habet colorē, & similiter redolet ut myrrha, & gustu linguam submordet,

A submordet, dentes quoq; & saliuā, & manus inficit, graue, & minime asclosum. Vires quoq; & ipsum croco repræsentat, id est, stypticas. nam & hoc stringit. plures autē in compositiones propter præcij distantiam pro crocomagmate mittunt crocum.

De cucurbita syluestri.

Cucurbita syluatica nascitur maxime in Ægypto, magnitudine similis infantili pile. gustu amarissima, nota quā pluribus. hæc igitur amaritudine & acrimonia sua uiscide, & cum uexatione totum corpus commouet: sic & uentrem purgat: & in antidotis commiscetur.

De centaurea.

Centaurea herba est origano assimilis, aliqua maior, et aliqua minor. Verum folia habet magis oblonga, q̄ rotunda, incisa quasi ferula. ramulos ab ipsa radice plures, & longos. in quibus summus flos illius est purpuratus. Vires quoq; habet cum aliqua exasperatione laxantes. unde totum uentrem purgat, & nigram bilem prouocat, & mēstrua amouet, & partum expellit. Radix autem eius est uasta, ardens uelut ignis, mollis, fragilis, succosa, acris cum magna amaritudine. cuius succus est colore subrufo, & facit suspiriosis & tussientibus.

De chelidonia.

B Chelidonia herba est omnibus nota: quæ succum quasi croceum emittit. Qui in icteritijs citrinis & in nigris bibitur. & collyrijs mista ad caliginem oculorum facit.

De cedro.

Cedrum lachryma est arboris eiusdem nominis, solidum: uiscidum quoq; & ipsum efficaciter, & omni uexatione refrigerat, & stringit, propter quod maxime causticis admiscetur.

De cinadar.

Cinadar non est sanguis draconis, quod aliqui putāt: sed fit de lapide, qui dicitur argyritis arena: & est optimum, quod in Hispania fit. hoc enim splendidissimū est: & coloratissimū est colore sanguineo, ueluti coccineo. Potest igitur leniter stringere. quapropter quidem collyrijs additur. sed & coloris gratia. Inficit. n. & colorat adhuc magis, q̄ hæmatites: aliq̄ dicūt ipsum eē miniū cinnabar.

De cera.

Cera omnibus locis inuenitur: sed optimam dicimus, quæ aliquatenus pinguis est, munda, & odore suauis, & quasi melleo. Verum omnis cera remollit, & laxat durities. propter quod in emplastris, & acopis, & malagmatibus mittitur.

De careo.

C Careum est semen omnibus notū: cuius & usus, & efficacia ferè talis est, qualis & apij. hoc tñ aliquatenus uirosius uidetur esse: & magis ad compositionē idoneum: uerū in antidotis, & in purgatorijs mittitur.

De cypero.

Cyperus radiculæ sunt pusillæ, non dissimiles oblongis oliuis: quarum eligimus, quæ sunt grauioribus, & splendidiore: sed & duriores, & ueluti lanuginē habentes ad similitudinē spicæ: & ipse colore fusciore: redolentes suauiter: & gustu acres, & subamara. uiribus excafcientes, & aliquatenus stringentes.

De cocco cnidio.

Coccus cnidius fructus est herbæ, quæ in montuosis crescit: autumno colligitur, & in sole siccat. duos habet ueluti cortices: unum extrinsecus rubrum: alium intra se, quasi nucleum album habentem. Verum purgat uehementer. Et nimio suo calore prout ignis excafcit.

De cyclamino.

D Cyclaminos herba est, quæ radicem habet nigro cortice, clausam in speciem rapæ, & thyrsulū pusillum: circa quam folia similia hederæ, sed nigriora, tria uel quatuor, & flosculū roseum in specie. Hæc igitur radix, quo tempore tota herba florescit, conciditur, & in pila tunditur: & sic in pressorio succus eius exprimitur, & in patella fictili siccat, uel etiam coquitur, usque dum mellis habeat spissitudinem. Vires autem habet acres & excafcatorias. unde & uentrem purgat. Hic ipse succus potatus, & commistus cum melle, aut cum lacte, aut aceto, per nares infusus caput purgat. & suffusiones super oculos inunctus dissipat.

De costo.

Costum radiculæ sunt non ignotæ, & plenulæ & spissæ, & siccæ, non uermiculosa: quod ducimus ex Creta, eo quod sit recens, tale est enim optimum costum. Sed & gustu submordet, & excafcit. hæc omnia in se habet, quod ab Ægypto affertur. sequens est Arabicum. hoc enim leuius quidem & odore suauius. deinde Indicum, quod est uastum, & nigrum & leue, prout ferula. infirmius Syrium est: strictum est enim, colore buxæ, et graue ualde, & odore graui. Verum omne costum uires habet acriter stringentes, & excafcientes.

De cantharidibus.

Cantharides animalcula sunt: quorum sunt efficacissima, quæ in spicis frumenti adhuc florentis inueniuntur, uirides, & quasi districtæ circa papillas suas, uiolaceo colore, oblongæ, & uastæ. inertiores enim sunt & minores, & latiores, quæ circa rosas colliguntur. Et adhuc infirmiores quoq; ut colore sunt. hæc enim animalia momento à uapore aceti suffocantur, & in uas non picatum reponuntur. Faciūt. n. ad aliquas antidotos, & ad aliqua caustica. Sed uenenosa esse dicuntur.

Spurij.

L. ij. De

De chryfocolla.

Chryfocolla est quasi puluis uiridis ualde, cuius optimam dicimus de Armenia. est enim leuis, & sine ulla aspredine, & omnium uiridissima. Sequens est Macedonica, postq̄ Cypria, ærugini similis. Verum omnis chryfocolla uires habet acriter stypticas. Vnde et collyrijs ad lachrymam facientibus miscetur: & in cerotis posita carnes luxuriantes stringit.

De califua.

Califua fit de lapide, qui affectatim uritur: & est uiscidissima, quæ est recens, & non mundata. mittitur autem in emplastris, & in causticis: est enim & ipsa caustica, & uires habet acerrimas.

De coriandro.

Coriandrum notissimum est. Huius ergo succus uiscide refrigerat & stringit: propter quod ad ignem sacrum proprie facit, sed & ipsa folia trita & imposita. Item semen eius tritum & potatum cum oleo lumbricos occidit.

De cymino.

Cyminum uiribus præcipuis præditum uidetur Æthiopicum: sequens Afrum. uerum omne cyminum leuiter laxat, & calefacere potest. & sic inflationibus, & tortionibus prodest: & uiscide dolorem placat: & si bibatur, pallorem facit.

De chamæleonte.

Chamæleon herba est non una specie: inuenitur autem nigra & albida. Verum albida, est quæ folia habet circa suam radicem in terra diffusa, uaria, densa, aspera, quasi spinosa, & in medio uertitur furculum acutum stantem. florem purpureum, densum, & minutum, qui & albescit: semē quasi anethum: radicem albam & uastam mollem, grauiter redolentem, gustu subdulcem: quæ cum passione urinam mouet: & hydropicos siccat: & lumbricos occidit. Nigra deinde quæ est, folia habet tenuiora, & pauciora, & subrubicunda: thyrsulum oblongum, crassitudine digiti, & ipsum rufum: in quo summo cumulum, & florem spinosum, hyacinthino colore: radicem uastam, & nigram, uel uariam, spissam, subrufam, & submordentem, sicut asseritur, quæ facit ad maligna ulcera, quæ Græcè cacoethe dicuntur. Item maculas & lentigines cum alijs rebus commista tollit. utranq̄ tamen quibusdam locis circa folia sua dicunt uiscum emittere.

De cardamomo.

Cardamomum semen est, quod nascitur in Arabia, & in alijs locis. Est optimum, quod est flauum, plenum, graue, durum, & quasi lentum, & non rugosum, & totum conclusum, & si frangatur puluerosum, gustu subamarum, excalfaciens, odore graue. Vires habet acres, & excalfactorias, relaxantes. unde tortiones & inflationes uentris sedat. & urinam & menstrua prouocat: & partum expellit: & ad tussē ueterem facit.

De chamæmelo.

Chamæmelon herba est omnibus nota: cuius uirtus & efficacia est cum suauitate calefactoria: & cum omni dulcedine temperata, & sudorem prouocans.

De calamo aromatico.

Calamus aromaticus est, qui in India crescit, & subrufus, & nodosus maxime: & quasi araneas habens: & qui frangitur in plura frustra sicca, & minuta: & odore suauis: fructu & uiribus stypticis, & glutinosis: acris & excalfaciens. Reprobamus autem, qui aut exalbidus est, aut nigricans, & nodos raros, & paucos habens.

De chamædry.

Chamædry herba est oblonga: cuius folia sunt simillima quercus: sed minora: gustu amara: thyrsulum, & florem ex parte rubicundum habens, & pusillum: nascitur in locis asperis. Vires habet acres, & relaxantes: propter quod ad tussē ueterem facit: & menstrua & urinam prouocat: sed & partum expellit, & hydropicis prodest.

De casia.

Casia cum plures habeat species, & aliquibus locis colligatur, optima est, quæ in Arabia inuenitur. est enim aspectu grauissima: colore rufo, tenuis, leuis, longa fistula maiori, ad tactum leuissima. hæc igitur ipsa certis est cum uirgulis, quæ sibi crescunt tenues, & oblongæ: quarum cortex tempore certo à uirgulis suis recedit, & quasi tribulus adducitur, prout dracones squammis suis se exuere dicuntur. Verum omnis casia fistula uires habet acriter calfacientes & stringentes. unde ad omnia uitia thoracis facit: & in antidotis mittitur: aliquando pro se, aliquando pro cinnamo, duplicatis ponderibus eius.

De chifien.

Chifien est quasi suffimenti genus: quod ex his rebus conficitur, calamo aromatico, cinere aspalathi, myrrha, primo cypero, iuniperis ueteribus, & nuce elapidata: puluerizari quæ possunt, tunduntur, & cribrantur, & siccum reliquum in uino maceratur una die. deinde aspalathum comburitur, & læuigatum aspergitur: & tunc mel decoctum admiscetur. & sic omnia in unum diligenter commouentur: & in uase fictili reponuntur. Hæc antiqui, qui eis utebantur. medici quoq̄ illud in aliquas compositiones mittunt. Potest autem acriter & efficaciter relaxare.

A *De cinnamo.*
Cinnamum sunt quasi ramuli & uirgulæ, quæ ab una radice plures excreſcunt rectæ & minutæ, & non adeo longæ, & colore ſubrufæ, & extenſo cortice, non rugoſo: qui cortex ungue non facile abraditur: nodulos plures & interualla habent, & in medio leues: & ſi frangantur, quaſi puluerem emittunt: odore omnia uincētes. ferè. n. hæc maxima probatio cinnami eſt, q̄ eſt omniū rerū odoratiſſimum: guſtu uero & uiribus eſt acre, & excaſtatorium: & extenſos ſtringit, & ſubmor- det: propter quod in multas compoſitiones mittitur: tamen in antidotis precioſum eſt ualde.

De cucumere erratico.
Cucumer erraticus naſcitur maxime in locis ſabuloſis: & eſt per omnia dulci cucumeri ſimilis: ſed piloſior, id eſt aſperior: & multo breuior, & minor. radicem habet quidem uaſtam: quæ laui- ga ta, & pro fomento impoſita, ad dolorem uel durities neruorum, & ad podagras facit: & ſiccata & rafa, & cribrata, omnia mala de corpore tollit.

De conyza.
Conyza eſt omnibus nota, cuius folia præ acrimonia ſua uiperas, & ſerpentes fugant, & ad morſus earum faciunt: ſed & uulua longinqua uicia remedi- ant.

B *De colchico.*
Colchicon uel ephemerum hanc ipſam herbam aliqui bulbum erraticum dicunt. effert autem florem album: deinde emittit quaſi bulbi fructum in thyrfulo rubrum: radicem ſubrufam, & nigri- cantem, intrinſecus albam & mollem, dulcem, lacte plenam, quæ dicitur uicem fungi ſtrangulato- ris facere: & ferro præciſos ſanare linita.

De clematide, uel uite alba.
Clematis (hæc aliqui uitem albam dicunt, flexibilem, ſubrufam, & quaſi circumflexam) folia ha- bet acria & exulcerantia: fructum uua ſimilem. Phlegma deorſum deducit & purgat.

De cnicò.
Cnicum thyrfos habet bene longos, ſpinoſos, capitella & folia habentes oblonga, aſpera, & ui- tioſa, & ipſa ſpinoſa: florem quaſi croceum: ſemen oblongum, & quaſi anguloſum, rubrum, & al- bum: quod totum uentrem purgat: & phlegma, & choleram deponit: ſed moderate tunditur ſe- men eius: & expreſſo ſucco eius, datoq; in piſſana, aut in iure pulli, alumen uel aniſum, uel amy- dalas miſcent: & faciunt dyſentericis magnum adiutorium drach. vi.

C *De corallo.*
Corallus eſt colore rubro, quaſi arbuſtū. Vires autem habet ſtypticas. unde ſanguinem exſcreanti- bus mire proficit.

De cuculo. i. uua lupina.
Cuculus Græce cinenon dicitur, alij ſtrychnon uocant: & eſt herba facile nota. naſcitur in hor- tis: ramos habet plures & diſfuſos, folia autem maiora & latiora: quæ facit grana rotunda & uiri- dia primum, ſimilia quaſi granis uua: deinde quando maturauerint, nigra efficiuntur. & dicitur uua lupina. Vires igitur habet ſtringentes, & bene refrigerantes.

De canò.
Canū optimū habetur, quod ualidiſſimū eſt: & eſt cœruleū. inuenitur. n. in metallis, in quibus conſtat, & quibusdā litoribus maris. Vires habet, uerū acriter ſtringētes, & quodā modo cauſticas.

De cornu cerui.
Cornu ceruinū uires habet ſtringētes. unde ad omnē profluuiū facit: ſed & limat, & raditur, & in ouo in potum datur, & lumbricos expellit. item ſi ſuffumigatur, uiperas, & ſerpentes fugat.

De coagulo.
Coagulum oē ſtringere & glutinare pōt. unde ad oē profluuiū aptiſſimū & utiliſſimū habetur.

DE DICTAMNO.

D Dictamnnum herba eſt mollis, quæ quaſi ramos emittit rotundos, & oblongos, nodulos copio- ſos habentes: circa quos foliola excreſcunt ſimilia menthæ: ſed exalbidiora, & anguſtiora: & in ſummis ramulis floſculum roſeum. & in hoc ipſo ueluti ſemen nigrum, & ſimilaſtrum: odore pe- nē artemiſiæ, ſed ſuauiore, & guſtu exlento, excaſt facit cum amaritudine. Vires habet excaſt facien- tes, & leuiter ſtringentes: & proprie tamē urinam & menſtrua prouocat: ſed & foetum mortuum expellit. & odore ſuo uiperam & ſerpentes occidit.

De diphrige.
Diphriges eſt ueluti fax, quæ à cupro uero creſcit: quod ſubinde caſt facit: quod ſimiliter ut calx uiua uritur: quodq; primum in Sole ſiccatur, deinde coquitur. Poſt igitur uiciſſime ſtrin- gere, & in modum niuis refrigerare. unde optimum dicimus, quod guſtu ualidiſſime ſtypticū eſt, & ſimiliter ut alumen exiccat.

De dryopteride.
Dryopteris filix eſt, quæ in arbore creſcit: quod Græci polypodium uocant, per omnia iridi ter- reſtri, & ſpecie ſimilis, & efficacia.

De dauco.
Daucum optimū eſt Creticum. hoc igitur radiculam habet oblongā, craſſitudine digiti, thy- ſulūm
Spuriū. La iij

sulum eadem longitudine: in quo summo flosculum exalbidum, & in medio semē, quasi pilosum, E
magnitudine milij. Est & aliud cuius semen oblongum uidetur, & cymino simile. Tertium uero,
quod cymulam habet quasi coriandri. Verum omne daucum uires habet acres, & excalfactorias:
sic protinus ad gustum linguam remordet, & excalfacit. urinam quoq; & menstrua prouocat: &
partum deicit: & ad tussē ueterem, & ad omnia uitia thoracis, quæ cunq; fuerint, idonee facit.

De dorycnio.

Dorycnium, & alicacabum aliqui dicunt, folia habet colore similia oliuæ, sed longiora, & aspe
ra: florem habet album: & semen quasi orobi, & in folliculos: quod aliqui quasi amatorium descri
bunt. Verum tota herba uenenosa est.

De cridrio.

Cridrium radícula est plerunq; pusilli digiti: colore humaceo, id est terreo maxime penitus. cu
ius eligimus, quæ est sicca, & spissa, non uermiculosa, gustu excalfaciens. Vires habet acriter rela
xantes: & maxime ad oculorum claritatem facit.

DE EUPHORBIO.

Euphorbium est lachryma arboris, quæ in Mauritania nascitur, & ut aliqui uolunt, & in parti
bus Italiae, quæ Gallia adiacet. Optimum est ergo euphorbium, quod est recens, subalbidum, & P
guttulis suis assimile minuto thuri, gustu exlento, linguam uehementer mordēs, & excalfaciens.
Potest autem purgando humores stringere, & calefacere aquaticos humores, prout sinapi Alexā
drinū, quod est minus acutum & igneum. Hydropicis maxime datur, & colicis omnibus, qui fri
gidi sunt. Vēres autem cholericos turbat: & sitim grauem facit, quia nimis exiccat. commiscebis
autem ei petroselinum, aut anisum, aut cyminum.

De ebena.

Ebenum genus ligni, quod in Æthiopia nascitur: cuius optimum est, quod est nigrū, & æquali
ter leue, simile sua lenitudine cornu. est enim aliud in India, quod aliqua in se abiectitia habet sub
rufa. Verum melius est ad usum medicinalē, quod prius diximus. Vires autem habet ad gustum a
cres & aliquatenus stypticas. unde scobes illius in collyrijs miscentur, & ad uulnera polyhema.

De oliuæ lachryma, seu elea.

Elæas dacry, oliuæ lachryma est, & gummi assimilatur. & si r ab ipsa matrice oliuæ manat, &
maxime in Æthiopia inuenitur. cuius est optimū, quod est recēs, mundum, pingue, rufum, gustu
submordens. Vires autem habet uehementer excalfactorias, & ad oculorum caliginem facit.

De elaterio.

Elaterium succus est erratici cucumeris: quod hac ratione conficitur. Collectis quampluribus
cucumeribus prius, quam in plenam maturitatem ueniāt, hos ipsos omnes admordemus: & in co
lum mittimus supposito alio uase, quod succum excipiat illorū: & sic maxime illos supprimimus,
ut non solum humores exprimamus, sed etiam ipsius cucumeris quicquid est carnosum. Deinde
si fieri potest, siccamus in patella fictili, nimisq; probatum delimpidamus. Siquid aquosum est, su
pernatat: & quod est admodum quasi faculentum, in mortario lauiamus, & in pastillos redigi
mus. Aliqui etiam aquam miscent aut pluuialem, aut marinam: & rursus delimpidant. deinceps
cætera similiter faciunt. Verum optimum est elaterium ciruzaicum. hoc enim est candidissimum,
& leuissimum, & maximam habet amaritudinem, & gustu aliquatenus excalfacit, & saliuam euo
cat in modum ueratri. Quod autem est quasi pallidum, uel fuscum, & asperum, & graue, peius est.
Vires quoq; habet similes elleboro, uel etiam uastiores. Totum enim corpus promouet: sic & uē
trem, & uiscera depurgat, & uomitum suscitatur: & si plus modo fumatur, uenenum esse dicitur. Sed
& adulteratur amylo, propter candorem, & lauitatem: Item cinere polinæ: Item farina orobi, uel
succo ipsius radiceis. Hæc tamen intelliguntur eo, quod amaritudinis, & candoris, quod diximus
aliquid amittat: & aliquid grauitudinis assumat: nec ad gustum sic excalfacit. H

De erificio.

Erificium herba est, quæ in summis montibus inuenitur: quæ folia habet similia apio, & thyrsu
lum oblongum. in cuius summo flosculum, quasi uiolaceum habet: & semen in medio. radicem
quoq; ad magnitudinem & ualetudinem in specie cepæ oblongæ, & ueluti ad unum eleuata: ha
betq; radices alias, quæ sic radículas minutas è lateribus emittunt nigro cortice clausas. Hæc ipsa
uiribus est aconito similis & thapsiæ. Proprio gustu omnes illas probare deuita.

De helenio.

Helenion herba est omnibus nota. nam & in hortis nascitur: & est assimilis lapathio: folia ha
bet asperiora & latiora, habet thyrsulum alium, in cuius summo flos est aureus: aliqui sine thyrsu
lo describūt. radicem habet bene olentem, uastam, subrufam, amaram. Huiusmodi igitur folia ex
uino cocta & imposita renibus coxiosos emundant. Item succus florum cum ruta tussientibus &
ruptis prodest. urinam quoq; & menstrua prouocat, & partum expellit.

De eruca.

Eruca omnibus est nota. Et habet uires excalfactorias, & diureticas: & coitum per suam uirtu
tem ad uenas portitat.

De edera.